

UNIVERSYTET MEDYCZNY W LUBLINIE
KATEDRA I KLINIKA CHOROÓB ZAKAŻNYCH
Staszica 16, 20-081 Lublin
Tel. 81 534 94 14; Fax 81 534 94 10

Ocena rozprawy doktorskiej

Mgr Michał Pawłowski

Tytuł rozprawy:

Analiza powiązań błędów logicznych z rozprzestrzenieniem się treści pseudonaukowych i dezinformacji w czasie pandemii COVID-19 w oparciu o treści artykułów publikowanych na ogólnodostępnych polsko- i angiłojęzycznych portalach internetowych

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska porusza istotny z naukowego i praktycznego punktu widzenia problem rozprzestrzeniania się treści pseudonaukowych i dezinformacji dotyczących zagadnień związanych z pandemią COVID-19, przy wykorzystaniu artykułów publikowanych na powszechnie znanych portalach internetowych. Są to zagadnienia, z którymi wielu lekarzy, zwłaszcza zajmujących się medycyną kliniczną i profilaktyczną, musiało radzić sobie w codziennej praktyce lekarskiej w trudnych czasach pandemii. Rola mediów w szerzeniu się niewłaściwych postaw, często wrogich wobec decyzji podejmowanych przez profesjonalistów ale również decyzji administracyjnych w tych czasach była niekwestionowana. Błędy popełniane przez dziennikarzy często nie były zamierzone, ale ich konsekwencje wykraczały daleko poza „czystą” medycynę. Dochodziło do konfrontacji poglądów merytorycznych, wyników badań prowadzonych przy zastosowaniu metod naukowych, w oparciu o zasady EBM z teoriami pseudonaukowymi i dezinformacją stanowiącymi pożywkę min. dla ruchów antyszczepionkowych.

Rozprawa Mgr Michała Pawłowskiego została opracowana pod kierownictwem i opieką Pana Dr hab. Roberta Milewskiego, w Zakładzie Biostatystyki i Informatyki Medycznej

Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Już tytuł tej rozprawy wskazuje, że mamy do czynienia z niezwykle ważnym i aktualnym projektem badawczym.

Rozprawę doktorską stanowi monografia przygotowana w sposób tradycyjny i posiadająca standardową strukturę. Recenzowana praca liczy ogółem 173 strony i składa się z następujących rozdziałów: wstęp, zawierający trzy podrozdziały, cel pracy, materiał i metody, wyniki badań, dyskusja i wnioski, streszczenia w języku polskim i angielskim oraz piśmiennictwo, spis tabel i rycin. W obrębie poszczególnych rozdziałów występują liczne podrozdziały, co niewątpliwie wpływa na przejrzystość pracy. Streszczenia są bardzo zwięzłe, co jest niewątpliwą zaletą.

Struktura pracy jest zwarta, następujące po sobie rozdziały i podrozdziały ułożone w sposób logiczny, przez co uzyskano wrażenie bardzo dobrze zaplanowanej i czytelnej rozprawy. Praca została napisana poprawną polszczyzną i wyjątkowo dobrym stylem. Jest to chyba pierwsza z ocenianych przeze mnie prac doktorskich, w których nie znalazłem błędów interpunkcyjnych czy gramatycznych. Zwraca także uwagę bardzo licznie i umiejętnie cytowana literatura. Z uwagi na charakter pracy, w obrębie spisu piśmiennictwa znalazły się pozycje nie tylko naukowe, ale także źródła internetowe i pozanaukowe, których analiza stanowiła podstawę pracy.

We rozdziale 1 Doktorant przedstawiła w sposób bardzo szeroki tło historyczne pandemii chorób zakaźnych zarówno z odległych czasów jak też z ostatniego stulecia. Znalazła się tam również charakterystyka błędów logicznych oraz postaw pseudonaukowych w czasie pandemii COVID-19. Szczególnie bardzo szerokie i interesujące scharakteryzowanie rodzajów błędów logicznych i ich powiązań z nauką jak i pseudonauką stanowi cenne dla czytelnika wprowadzenie do analizowanego zagadnienia.

Ogólnie oceniając, wstęp zawiera cenne informacje, nie zawsze związane z celem pracy w części pierwszej, ale jego przejrzystość pozostaje bez zarzutu. Zwraca uwagę rozległa wiedza Autora, która w sposób zrozumiały wyjaśnia nietatwe problemy.

Rozdział „Cel pracy” zawiera cel główny – powielony w tytule rozprawy, jak również dziesięć celów szczegółowych. Pozwalają one na śledzenie zamierzeń badawczych Doktoranta i kierunku w jakim zmierzano analiza badanych zależności. Ostatnie dwa cele szczegółowe – próba modelowania występowania w artykułach treści pseudonaukowych oraz określenie użyteczności zaproponowanej klasyfikacji błędów logicznych wskazują na

podjęcie przez Doktoranta wysiłku wykorzystania wyników badań na potrzeby potencjalnych problemów nie związanych z COVID-19. Nadaje to pracy cechy dzieła ponadczasowego i zwiększa rangę podjętych badań.

Kolejny rozdział zatytułowany „Materiał i metody” wyjaśnia w jaki sposób dokonano wyboru materiału do badań, a patrząc na mnogość mediów zajmujących się tematem pandemii w latach 2020-2022, nie było to zadanie łatwe. Metodologia zastosowana w badaniu jest dość obszerna i adekwatna do założonych celów. W analizie statystycznej zastosowano testy nieparametryczne, co wynikało z braku normalności rozkładu analizowanych zmiennych.

Uzyskane wyniki badań przedstawione zostały w kolejnym, dość obszernym rozdziale, zatytułowanym „Wyniki”. Ponieważ analizowane zagadnienia nie są łatwe, dużą zaletą jest zwięzłe przedstawienie wyników w kontekście uzyskanej istotności statystycznej. Bogata ilustracja w postaci tabel i wykresów zdecydowanie ułatwia przyswajanie uzyskanych wyników badań. Taki sposób ułatwia Czytelnikowi percepcję danych, bez konieczności sięgania do załączników, i nadaje pracy wiarygodność i zwiększa przejrzystość, co jest szczególnie istotne przy dużej liczbie ocenianych parametrów. Niewątpliwie tak dogłębna analiza danych świadczy o bardzo wnikliwym podejściu do realizacji stawianego sobie przez Doktoranta celu.

pozytywnie oceniam rozdział Dyskusja. Zawiera on przede wszystkim krytyczną analizę wyników badań własnych. Autor wykazuje się umiejętnością krytycznego podejścia do uzyskanych przez siebie wyników. Dyskusja praktycznie nie zawiera porównania z danymi z literatury, co jest w pełni zrozumiałe z uwagi na charakter analizowanych danych. Tym niemniej ciekawym byłoby choćby krótkie odniesienie się do innych tego typu analiz (jeżeli takowe istnieją). Bardzo ciekawe i aktualne oraz wykraczające poza tradycyjne wnioski i sformułowania są dygresje dotyczące zasad współczesnego dziennikarstwa. Jest to problem, o którym często słyszymy w mediach – brak rzetelności, nieumiejętne cytowanie źródeł czy tendencja do poszukiwania sensacji kosztem rzetelnej informacji. Te negatywne aspekty współczesnego dziennikarstwa dotyczą nie tylko problemów medycznych.

Bardzo cennym rozdziałem dysertacji jest podsumowanie osiągniętych wyników oraz wnioski końcowe. Są one wyważone, aczkolwiek nie zawsze zawierają odpowiedź na sformułowane wcześniej cele pracy.

Oceniając rozprawę w całości, pragnę jeszcze raz podkreślić bardzo dojrzałe i praktyczne podejście Doktoranta do podjętego przez Niego zadania badawczego, umiejętność syntetycznego przedstawienia wyników, wraz z bardzo dogłębną, właściwie interpretowaną analizą statystyczną. Wyniki pracy mają duże znaczenie dla dalszego rozwoju nauki i istotny aspekt praktyczny.

Rozprawa doktorska Mgr. Michała Pawłowskiego pt. **Analiza powiązań błędów logicznych z rozprzeźnieniem się treści pseudonaukowych i dezinformacji w czasie pandemii COVID-19 w oparciu o treści artykułów publikowanych na ogólnodostępnych polsko- i anglojęzycznych portalach internetowych** spełnia warunki określone w art. 13 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018r. poz. 1669 z późn. zm.). W związku z tym mam zaszczyt przedstawić Wysokiemu Senatowi Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku wniosek o dopuszczenie Mgr Michała Pawłowskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. med. Krzysztof Tomasiewicz

Lublin 26.08.2024

KIEROWNIK
Katedry i Kliniki Chorób Zakaźnych U.M.
w Lublinie
prof. dr hab. n. med. Krzysztof Tomasiewicz